

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/45/2009

OPINIA PUBLICZNA O TARCZY ANTYRAKIETOWEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2009

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Po ratyfikowaniu umowy w sprawie tarczy antyrakietowej Polacy – choć nadal w przeważającej mierze sceptyczni – częściowo zaaprobowali koncepcję ulokowania jej elementów na terytorium naszego kraju, a grupy zwolenników i przeciwników budowy wyrzutni rakiet antybalistycznych w Polsce zbliżyły się liczebnie. Wyniki marcowego sondażu¹ sygnalizują powrót opinii publicznej do stanu sprzed polsko-amerykańskiego porozumienia. Od poprzedniego badania na ten temat, zrealizowanego w grudniu 2008 roku, znacząco (o 10 punktów) ubyło osób popierających powstanie w Polsce bazy wchodzącej w skład tego systemu obronnego, natomiast przybyło badanych (o 6 punktów) wyrażających krytycyzm w tej sprawie. Obecnie przeciwnicy obecności w Polsce elementów tarczy stanowią znowu – tak jak niemal we wszystkich sondażach poprzedzających ratyfikację umowy – ponad połowę ankietowanych (53%). Na taką zmianę wpłynęła zapewne niejednoznaczna postawa Stanów Zjednoczonych, które z jednej strony podtrzymują to przedsięwzięcie, z drugiej zaś podejmują kroki świadczące o tym, że chciałyby się z niego wycofać.

Tabela 1

Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do systemu tarczy antyrakietowej?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	XII	VI	II	IV	VI	VII	VIII	XI	II	IV	VIII	IX	XII	III
	2005	2006	2007						2008					2009
	w procentach													
Zdecydowanie za ulokowaniem na terenie Polski takiej bazy	18	15	9	8	7	9	8	7	10	10	9	15	14	8
Raczej za	32	20	19	17	19	19	20	17	23	22	18	26	25	21
ZA	50	35	28	25	26	28	28	24	33	32	27	41	39	29
Raczej przeciw	17	26	25	24	25	28	26	28	29	25	24	21	25	28
Zdecydowanie przeciw ulokowaniu na terenie Polski takiej bazy	15	28	30	33	35	27	30	29	24	29	32	25	22	25
PRZECIW	32	54	55	57	60	55	56	57	53	54	56	46	47	53
Trudno powiedzieć	18	11	17	18	14	17	16	19	14	14	17	13	14	18

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (226) przeprowadzono w dniach 4–10 marca 2009 roku na liczącej 979 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Poparcie dla ulokowania wyrzutni w Polsce zależy przede wszystkim od wykształcenia badanych, w pewnym stopniu także od ich sytuacji materialnej. Respondenci z wyższym wykształceniem, jak również badani oceniający własne warunki materialne jako dobre, relatywnie częściej niż inni opowiadają się za obecnością bazy w Polsce.

Z wykształceniem, a więc i ze stosunkiem do tarczy antyrakietowej związany jest poziom zainteresowania bieżącą polityką. Im bardziej badani interesują się życiem politycznym, tym częściej aprobaują obecność wyrzutni rakiet antybalistycznych w naszym kraju.

Tabela 2

Zainteresowanie polityką	Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do systemu tarczy antyrakietowej?		
	Za	Przeciw	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	45	49	6
Średnie	33	54	13
Małe	26	58	16
Brak zainteresowania	15	47	38

Zauważalny wpływ na poparcie dla budowy wyrzutni mają poglądy polityczne ankietowanych. Osoby o przekonaniach prawicowych wyraźnie częściej niż badani identyfikujący się z lewicą lub centrum aprobaują obecność elementów tarczy na terytorium Polski.

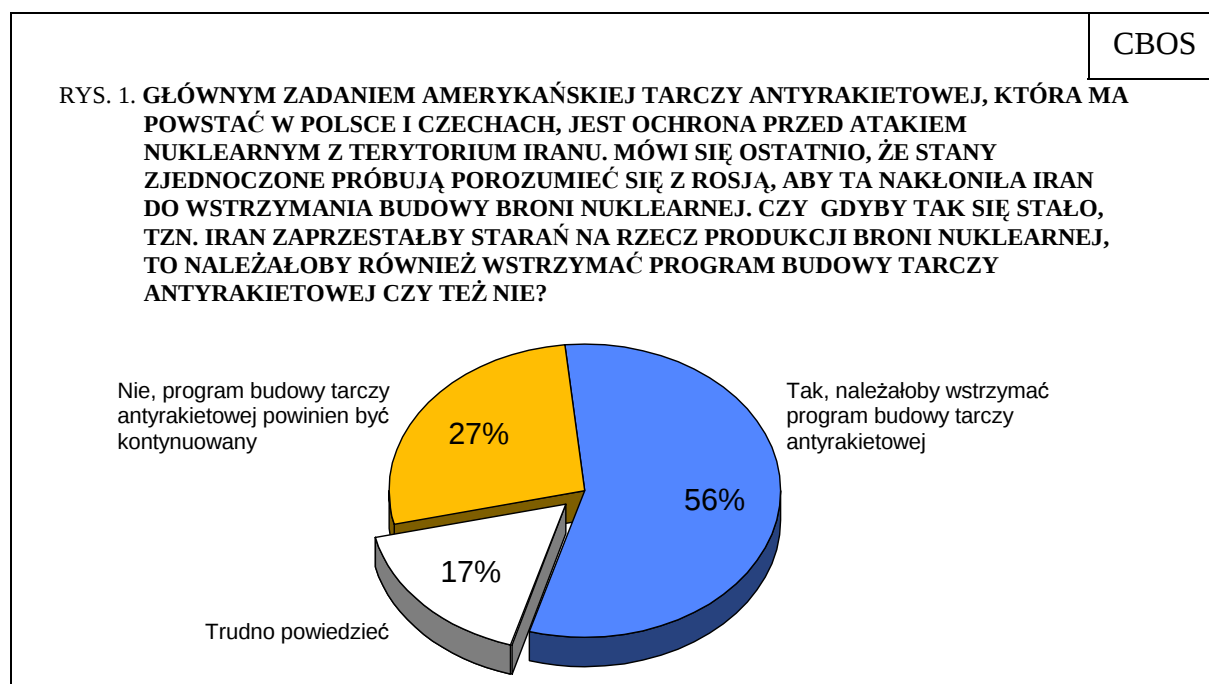
Jeśli chodzi o preferencje partyjne, można zauważyć, że najbardziej przychylny stosunek do budowy wyrzutni na terytorium Polski mają osoby, które w najbliższych wyborach zagłosowałyby na PiS. W pozostałych elektoratach przeważa dezaprobata. Jest ona stosunkowo bardziej powszechna wśród zwolenników SLD i PSL niż w grupie osób sympatyzujących z PO.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do systemu tarczy antyrakietowej?		
	Za	Przeciw	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	54	35	11
PO	37	50	13
PSL*	21	59	20
SLD*	24	71	5
Niezdecydowani	23	54	23
Niezamierzający głosować	21	58	21

* Dane dotyczące potencjalnych wyborców SLD oraz PSL należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką ich liczebność w badanej próbie

W ostatnim czasie pojawia się wiele informacji świadczących o tym, że Stany Zjednoczone dążą do ocieplenia stosunków z Rosją. Jedną z nich dotyczy dyplomatycznej próby pozyskania Rosji jako sprzymierzeńca we wstrzymaniu programu nuklearnego prowadzonego przez Iran. Likwidacja zagrożenia ze strony Iranu znosiłaby zasadniczy argument przemawiający za budową wyrzutni w Polsce i radaru w Czechach. Zapytaliśmy ankietowanych o hipotetyczną sytuację: jaki powinien być dalszy los tarczy, gdyby Stanom Zjednoczonym udało się z pomocą Rosji wpłynąć na zawieszenie produkcji broni nuklearnej w Iranie. Zdaniem ponad połowy badanych (56%) wraz z takim zwrotem sytuacji należałoby również wstrzymać projekt budowy tarczy antyrakietowej. Natomiast o połowę mniej osób (27%) uważa, że mimo to program budowy tego systemu obronnego powinien być kontynuowany.

We wszystkich analizowanych kategoriach społecznych i demograficznych przeważa opinia, że w sytuacji zniknięcia zagrożenia ze strony Iranu program budowy tarczy również powinien zostać wstrzymany. Odmiennego zdania nieco częściej niż inni są ankietowani w tych grupach, które relatywnie częściej opowiadają się za obecnością tarczy w Polsce, a więc wśród osób najlepiej wykształconych i mających prawicowe przekonania polityczne. Należy dodać, że ludzie, którzy deklarują duże zainteresowanie polityką, częściej niż interesujący się nią w mniejszym stopniu są zdania, że tworzenie tego systemu obronnego powinno być kontynuowane.

Tabela 4

Zainteresowanie polityką	Głównym zadaniem amerykańskiej tarczy antyrakietowej, która ma powstać w Polsce i Czechach, jest ochrona przed atakiem nuklearnym z terytorium Iranu. Mówi się ostatnio, że Stany Zjednoczone próbują porozumieć się z Rosją, aby ta nakłoniła Iran do wstrzymania budowy broni nuklearnej. Czy gdyby tak się stało, tzn. Iran zaprzestałby starań na rzecz produkcji broni nuklearnej, to należałoby również wstrzymać program budowy tarczy antyrakietowej czy też nie?		
	Tak, należałoby wstrzymać program budowy tarczy antyrakietowej	Nie, program budowy tarczy antyrakietowej powinien być kontynuowany	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	51	43	6
Średnie	59	30	11
Małe	60	24	16
Brak zainteresowania	46	16	38

Z danych zamieszczonych w poniższej tabeli wynika, że większość zwolenników budowy bazy antyrakietowej w Polsce nie poparłaby zawieszenia projektu, mimo wyeliminowania zagrożenia nuklearnego ze strony Iranu. Przeciwnicy tarczy prawie powszechnie zostaliby przy swoim stanowisku. Można jednak zauważyć, że niewielka grupa osób dezaprobuujących obecność tarczy w naszym kraju uważa, iż jej budowa powinna być kontynuowana, nawet gdyby udało się nakłonić Iran do zaprzestania starań mających na celu produkcję broni nuklearnej.

Tabela 5

Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do systemu tarczy antyrakietowej?	Głównym zadaniem amerykańskiej tarczy antyrakietowej, która ma powstać w Polsce i Czechach, jest ochrona przed atakiem nuklearnym z terytorium Iranu. Mówi się ostatnio, że Stany Zjednoczone próbują porozumieć się z Rosją, aby ta nakłoniła Iran do wstrzymania budowy broni nuklearnej. Czy gdyby tak się stało, tzn. Iran zaprzestałby starań na rzecz produkcji broni nuklearnej, to należałoby również wstrzymać program budowy tarczy antyrakietowej czy też nie?		
	Tak, należałoby wstrzymać program budowy tarczy antyrakietowej	Nie, program budowy tarczy antyrakietowej powinien być kontynuowany	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Za	27	67	6
Przeciw	85	11	4
Trudno powiedzieć	18	7	75

Opracował

Michał FELIKSIĄK

A N E K S

Tabela 1

		Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do systemu tarczy antyrakietowej?			Liczba osób
		Za ulokowaniem na terenie Polski takiej bazy	Przeciw	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		29	53	18	977
Płeć	Mężczyźni	38	51	11	461
	Kobiety	21	54	25	517
Wiek	18-24 lata	34	49	18	144
	25-34	36	45	19	181
	35-44	32	54	14	146
	45-54	29	57	15	160
	55-64	29	55	16	171
	65 lat i więcej	19	56	25	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	56	21	365
	Miasto do 20 tys.	34	47	20	127
	20-100 tys.	30	53	17	196
	101-500 tys.	39	48	14	161
	501 tys. i więcej mieszk.	28	55	17	128
Wykształcenie	Podstawowe	22	54	24	257
	Zasadnicze zawodowe	28	55	17	245
	Średnie	31	52	17	333
	Wyższe	40	47	13	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	40	45	15	82
	Średni personel, technicy	28	55	17	34
	Pracownicy adm.-biurowi	35	51	14	58
	Pracownicy usług	33	47	20	66
	Robotnicy wykwalifikowani	36	55	9	135
	Robotnicy niewykwalifik.	41	44	15	52
	Rolnicy	13	64	22	51
	Pracujący na własny rach.	28	68	4	20
Bierni zawodowo	Renciści	17	54	29	69
	Emeryci	22	58	20	212
	Uczniowie i studenci	32	47	20	93
	Bezrobotni	28	49	23	59
	Gospodynie domowe i inni	33	46	21	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	39	48	13	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	43	43	14	78
	sekt. prywat. poza rolnict.	31	57	13	202
	prywatnym gosp. rolnym	23	59	18	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	25	56	19	230
	501-750	27	59	15	147
	751-1000	32	52	17	198
	1001-1500	34	54	12	129
	Powyżej 1500 zł	38	51	12	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	53	24	164
	Średnie	25	53	22	461
	Dobre	38	52	10	353
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	53	20	60
	Raz w tygodniu	30	51	19	449
	1-2 razy w miesiącu	23	56	21	153
	Kilka razy w roku	33	50	17	182
	W ogóle nie uczestniczy	29	59	12	133
Poglądy polityczne	Lewica	32	60	8	154
	Centrum	28	58	15	306
	Prawica	41	48	11	272
	Trudno powiedzieć	17	47	36	246

Tabela 2

		Głównym zadaniem amerykańskiej tarczy antyrakietowej, która ma powstać w Polsce i Czechach, jest ochrona przed atakiem nuklearnym z terytorium Iranu. Mówi się ostatnio, że Stany Zjednoczone próbują porozumieć się z Rosją, aby ta nakłoniła Iran do wstrzymania budowy broni nuklearnej. Czy gdyby tak się stało, tzn. Iran zaprzestałby starań na rzecz produkcji broni nuklearnej, to należałoby również wstrzymać program budowy tarczy antyrakietowej czy też nie?			Liczba osób
		Tak, należałoby wstrzymać program budowy tarczy antyrakietowej	Nie, program budowy tarczy antyrakietowej powinien być kontynuowany	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	27	17	974
Płeć	Mężczyźni	56	33	11	461
	Kobiety	56	21	24	513
Wiek	18-24 lata	50	30	21	144
	25-34	54	31	15	179
	35-44	55	28	18	146
	45-54	55	29	16	160
	55-64	58	28	14	169
	65 lat i więcej	62	16	22	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	24	23	361
	Miasto do 20 tys.	56	26	18	127
	20-100 tys.	58	26	16	196
	101-500 tys.	56	32	12	161
	501 tys. i więcej mieszk.	60	30	10	128
Wykształcenie	Podstawowe	54	21	26	256
	Zasadnicze zawodowe	55	27	18	245
	Średnie	60	26	14	332
	Wyższe	50	39	12	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	49	38	13	82
	Średni personel, technicy	56	33	11	34
	Pracownicy adm.-biurowi	64	23	13	58
	Pracownicy usług	44	32	24	66
	Robotnicy wykwalifikowani	59	30	11	133
	Robotnicy niewykwalifik.	51	27	22	52
	Rolnicy	52	21	27	51
	Pracujący na własny rach.	63	28	9	20
Bierni zawodowo	Renciści	63	16	21	68
	Emeryci	64	21	15	210
	Uczniowie i studenci	53	27	20	93
	Bezrobotni	39	36	24	59
	Gospodynie domowe i inni	48	25	27	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	52	33	15	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	42	12	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	60	25	14	201
	prywatnym gosp. rolnym	54	23	23	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	54	23	22	227
	501-750	57	26	16	147
	751-1000	57	26	17	198
	1001-1500	60	35	5	130
	Powyżej 1500 zł	61	31	9	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	53	23	24	163
	Średnie	54	24	21	457
	Dobre	59	31	10	354
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	61	21	18	58
	Raz w tygodniu	52	29	19	447
	1-2 razy w miesiącu	61	18	20	153
	Kilka razy w roku	53	30	17	181
	W ogóle nie uczestniczy	61	28	10	134
Poglądy polityczne	Lewica	64	30	5	154
	Centrum	62	25	13	303
	Prawica	52	38	11	272
	Trudno powiedzieć	48	14	39	245